

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:3

Fredagen den 27 september

§ 1 Miljö

Miljö- och klimatminister Isabella Lövin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 26 juni 2019

Återrapport från informellt ministermöte den 11–12 juli 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 4 oktober 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, miljö- och klimatminister Isabella Lövin med medarbetare. Vi börjar som vanligt, gissar jag, med punkten Återrapport. Finns det något att säga om den?

Anf. 2 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! God morgon, EU-nämnden! Riksdagen har fått en skriftlig återrapport från de gångna mötena, det formella och det informella, och jag hänvisar till den.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går in på information och samråd inför mötet i rådet den 4 oktober 2019 och dagordningspunkt 3, En ren jord åt alla.

Anf. 4 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Kommissionens meddelande om en långsiktig klimatstrategi för EU kommer upp som en diskussionspunkt under miljørådet. Meddelandet har under året behandlats inom ramen för ett flertal olika rådskonstellationer. Regeringen anser att det är viktigt att strategin behandlas brett eftersom klimatomställningen rör så många olika delar av samhället och ekonomin.

Det var ett viktigt framsteg att 24 medlemsstater stödde ett mål om nettonollutsläpp av växthusgaser i EU senast 2050 vid Europeiska rådets möte i juni. EU måste nu enas så snart som möjligt för att tidigt under 2020 kunna lämna in en ambitiös klimatstrategi till FN. Detta är avgörande för att EU ska behålla sin internationella ledarroll och kunna driva på för genomförandet av Parisavtalet. Regeringen föreslår därför att Sverige fortsätter att driva på för att EU ska anta målsättningen om att nå nettonollutsläpp av växthusgaser i EU senast 2050.

Omställningen kommer att innebära fördelar, och det är viktigt att den genomförs på ett sätt som skapar så stora positiva effekter som möjligt för alla EU:s medborgare och ekonomier. Omställningen kommer dock också att innebära utmaningar, särskilt i vissa regioner av EU. Regeringen anser att alla relevanta verktyg inom EU måste övervägas för att möjliggöra och stödja omställningen i varje medlemsstat. Samtidigt anser regeringen att Sverige ska verka för att EU:s finansiering inte ska gå till investeringar i fossil energi.

Efter önskemål från miljö- och jordbruksutskottet i går har ett förtydligande gjorts i ståndpunkten: "Alla relevanta verktyg" avser till exempel fondlösningar, men exakt vilka verktyg det kan bli frågan om anser regeringen att det är för tidigt att ta ställning till. Regeringens linje är dock att EU:s budget på området inte ska utökas.

Regeringen hoppas att diskussionerna vid miljørådet kommer så långt att medlemsstaterna kan enas om att EU både kan och ska nå nettonollutsläpp senast 2050.

Anf. 5 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för genomgången av ståndpunkten! Jag förstod att det var en del diskussioner i går kopplat till vilka verktyg som avses. Jag förstår att det har kommit ett tillägg till ståndpunkten.

Det är oerhört glädjande att det nu är 24 länder som ställer sig bakom målet om 2050. Samtidigt ser vi att det finns öppningar även hos de andra fyra, även om de kanske har mer ekonomisk karaktär. Jag förstår att regeringen inte kan säga exakt vad det är för verktyg som man avser, men man måste också fundera på om man kanske måste ha olika typer av verktyg för att kunna nå dit. Det handlar både om vad man har för energimix i dagsläget och om vad man behöver för att kunna ta sig upp ett steg, liksom om hur man kan se till att det blir verktyg som stöttar, hjälper och pushar på de länder som i dagsläget inte står bakom 2050-målet.

Anf. 6 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag har några olika frågor. Jag vill börja med tillägget från i går.

Jag ställer mig lite undrande till att regeringens linje är att EU:s budget på området inte ska utökas. Såvitt jag vet är vi överens, inte alla partier men en stor majoritet, om att EU:s budget totalt sett inte ska öka. Men när långtidsbudgeten talar om mer satsningar på försvar, gränsbevakning och liknande, varför skulle då inte satsningarna på miljön kunna öka, alltså genom omfördelningar inom befintliga konton? Det skulle jag vilja få utrett av statsrådet. Varför ska EU:s budget på området inte utökas när man kan omfördela från mindre angelägna områden?

Sedan är jag medveten om att vi kanske har olika synpunkter på vad som är angelägna områden, men jag hoppas att jag och statsrådet är överens om att miljön är ett synnerligen angeläget område.

Jag vill också ställa lite frågor gällande strategin. Det talas ju en del om rättvis omställning, men det står ingenting om den ekonomiska ojämlikheten. Ekonomisk ojämlikhet gör ju att människor har olika förmåga att bidra i omställningen på ett rättvist sätt. Jag skulle vilja se hur regeringen resonerar när det gäller detta.

Det kan till exempel handla om att ny teknik, som kanske är miljövänlig, inte kommer alla till del på grund av att de inte har de ekonomiska resurserna och möjligheterna. Jag skulle vilja veta hur regeringen resonerar där.

Det står också en del om cirkulär ekonomi i strategin. I den pratar vi om återvinning och återbruk, men det står ingenting om producentens ansvar. Om en producent producerar varor eller förpackningar som inte går att återvinna är det inte så lätt att ha en cirkulär ekonomi. Jag skulle vilja höra lite hur regeringen ser på det.

När det gäller detta med nettonollutsläpp tidigast 2050 menar vi – vi har ju tagit upp det många gånger från Vänsterpartiets sida – att regeringen ska driva på för att vi ska ha nettonollutsläpp 2040 och att det ska vara Sveriges linje. Jag vill dock säga att det är positivt att det är färre länder som säger nej till 2050. Jag hoppas verkligen att alla länder med de olika verktyg som vi har kommer att ansluta sig till detta med nettonollutsläpp 2050 och att vi därefter kan börja jobba för att nå nettonollutsläpp till 2040.

Anf. 7 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen! Bra att detta med alla relevanta verktyg har tydliggjorts. Vi hade en längre diskussion om det i utskottet i går.

Vi har tidigare haft en avvikande mening som jag vill föra med även här. Vi vill att det på passande ställe i texten ska in: I enlighet med IPCC:s rapport bör användningen av förnybar energi öka, men rapporten menar även att kärnkraften behövs för att uppnå klimatmålen.

Anf. 8 PÅL JONSON (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Vi ansluter oss till den avvikande mening som Kristdemokraterna presenterade.

Anf. 9 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Vi tycker att tillägget är lite motsägelsefullt. Man säger att EU:s budget inte ska öka, men man öppnar samtidigt upp för fonderna. Då är frågan till exempel om man uppnår en kompromiss för att få med fler länder.

Det som har sagts av de länder som har sagt nej är att de tycker att kostnaden är alltför hög. Om de då får med att fonderna ska användas samtidigt som det i beslutet inte står något om att budgeten inte ska ökas, skulle det i så fall vara acceptabelt för Sverige att säga ja till det? Jag menar alltså att man får med sig de andra fyra länderna på att man ska plocka pengar ur EU:s budget ur något slags fond och lägga investeringarna i de länderna för att de lättare ska kunna uppnå målen – är det då okej för Sverige även om det inte kommer med någon skrivning om att det inte ska kosta skattebetalarna mer pengar? Jag tycker inte att det borde vara acceptabelt att gå med på öppningar om att utöka EU:s budget.

Sedan måste man också diskutera ett mer negativt scenario. De beräkningar och den analys som görs av att detta är till gagn för ekonomin utgår på något sätt från att alla andra länder hänger med och gör samma saker. Finns det någon analys av vad som händer om EU uppnår nettonollutsläpp till 2050 men ingen annan kontinent gör detta? Har ministern någon åsikt om hur det skulle påverka EU:s ekonomi? Skulle det

riskera att leda till koldioxidflykt och annat, till exempel? Det skulle jag vilja höra lite om.

Anf. 10 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket för redogörelsen!

Jag hade inte tänkt säga något, för vi hade en utförlig diskussion i miljö- och jordbruksutskottet i går där vi fick ett tydliggörande. Jag förstår också varför man inte kan peka ut exakt vilka insatser som kommer att krävas. Vi talar om lång tid framöver. Förhoppningsvis vet vi inte ens vilka insatser som vi har att ta till i framtiden om tekniken, utvecklingen och forskningen går framåt.

Därför vill jag också ansluta mig till Vänsterpartiets fråga – det känns lite ovant, men det är ju så ibland – om just omfördelning av medel. Vi vet ju att alla utom Liberalerna tycker att budgeten inte får öka, men samtidigt har alla sina olika behjärtansvärda områden och tycker att just deras område ska vara prioriterat, vilket innebär att budgeten kommer att öka. Därför är jag orolig för att man på just detta område, som ju är en fråga som i dag bokstavligen får man ur huse – det är ju demonstrationer om klimatet i dag, som ni vet – sätter ned foten och säger att just klimatet är ett område där vi inte ska satsa mer inom EU. Från Liberalernas sida skulle vi naturligtvis önska att vi glömmer den delen av skrivningen.

Sedan har jag ett tillägg också. Här anmäler mina forna allianskollegor på nytt en avvikande mening. Det är ju inte så att Liberalerna inte är med i den diskussionen. Vi tycker också att kärnkraften är ett viktigt energilag för att få en CO₂-neutral energimix, men reservationen hör av sakliga skäl inte hemma just här. Vi håller alltså med i sak men anser inte att reservationen inte hör hemma här.

Anf. 11 ORDFÖRANDE:

Jag satte upp mig själv på talarlistan. Jag tycker förstås att det är jättebra att vi har fått med oss så många länder på den här linjen. Det är viktigt att hålla fast vid den, så att vi verkligen får detta som mål, men vi måste också fortsätta att kämpa för att få till stånd åtgärder här och nu.

Jag skulle vilja framhålla att visst är EU:s budget jätteviktig. Den är ett viktigt verktyg. Men EU har verkligen den inre marknaden som sitt viktigaste verktyg, och dessutom har man EU:s utsläppshandel. Produktkrav och utsläppshandel är alltså EU-lagstiftning som verkligen hjälper medlemsländerna att ställa om. Ibland är det dessutom samma länder som tycker att det är jobbigt att vi ska ha dessa ambitiösa målsättningar och som inte vill ha en lagstiftning som skulle hjälpa dem att nå den. Jag tycker att detta förtjänar att påpekas i debatten. Jag vill bara ha det medskicket: Uteslut verkligen inte andra verktyg, för de är nog så viktiga för att nå klimatmålen!

Anf. 12 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Tack för frågor och kommentarer! Annika Qarlsso med flera är inne på vilka verktyg vi kan tänka oss. Det gäller också Ilona Szatmari Waldau. Tina Acketoft ifrågasätter skrivningen på området.

För att svara på allas frågor: Det handlar i första hand om att Sveriges position är att vi ska ha budgetrestriktivitet och att EU:s budget inte ska öka. Det är det viktiga.

Sedan ser vi att det redan i dag finns instrument inom ETS och fonder för forskning. Det finns möjligheter för de länder som har den lägre ekonomin per capita att använda sig av dem. Detta är det tydliga fonderna, och sedan finns det naturligtvis också mängder av instrument inom EU och EU-budgeten som kan användas för den sociala dimensionen av en så kallad rättvis omställning.

Vi kan konstatera att den tilltänkta kandidaten till EU-kommissionens ordförandepost Ursula von der Leyen redan har pekat ut att hon vill införa en Just Transition Fund, en rättvis omställningsfond. Det ser ut som att det finns en stor majoritet för det bland EU:s medlemsländer, och även EU-parlamentet står bakom detta. Det ligger därför verkligen i en trolig riktning att det kommer att bli någon form av sådan fond.

Då är regeringens position tydlig: Vi anser inte att det ska vara en utökad budget för detta, utan man måste då använda de tillgängliga instrumenten. Det är klart att det finns många, både inom regionalpolitiken och socialfonden och på annat sätt, som skulle kunna komma i fråga för detta.

När det gäller frågan om varför vi har skrivit att EU:s budget på området inte ska utökas är det mer av en språklig aspekt. Detta är inte en skrivning som regeringen tycker är viktig, utan vi instämmer egentligen i vad Liberalerna och Vänsterpartiet säger på området. Det är klart att vi hellre vill se att EU:s budget ska kunna utökas både när det handlar om miljö och klimat samt när det gäller den sociala dimensionen. Här kan vi tänka oss att stryka orden ”på området”.

När det handlar om Ilona Szatmari Waldaus frågor om en rättvis omställning och varför inte producentens ansvar nämns är det någonting vi anser finns inom strategin för cirkulär hållbar ekonomi snarare än för detta.

När det gäller netto noll 2040 eller 2050 är regeringens inställning och det språk som finns nu att detta ska vara i linje med en-och-en-halv-gradsmålet. Det finns också en öppning för att kunna stärka ambitionerna, vilket är helt avgörande om vi ska klara det som Parisavtalet säger. Vår position är egentligen senast 2050.

Kristdemokraterna och Moderaterna vill få in skrivningar om kärnkraften. Då vill jag bara upprepa att den inte är föremål för förhandlingar i den långsiktiga strategin. Det finns i EU medlemsländer som driver ett starkt motstånd mot kärnkraft, bland andra Tyskland, Luxemburg och Österrike, medan det finns andra som förordar kärnkraft och som vill att man ska ha skrivningar om det.

Det här är någonting som snarare kommer att splittra än att ena EU för en stark position inför klimattoppmötet. Det anser vi i detta läge vara väldigt skadligt. Vi vill också påminna om att det i Lissabonfördragets artikel 194 finns tydliga skrivningar om att åtgärder på EU-nivå inte ska påverka medlemsstaternas rätt att välja mellan olika energikällor. Vi vill inte ändra denna förordning.

Martin Kinnunen, Sverigedemokraterna, undrar om det finns några som helst scenarier där vi kan tänka oss att öka budgeten. Jag har redan svarat på det: Vår linje är att vi ska ha budgetrestriktivitet. Samtidigt pågår MFF-förhandlingar, och vi kan inte föregripa dessa diskussioner.

Jag fick en fråga om analysen och vad som händer om ingen annan kontinent gör detta. Först och främst har, i det närmaste, världens alla länder skrivit under Parisavtalet och åtagit sig att minska utsläppen och att

vi ska hålla oss så nära en och en halv grad som möjligt. Det är därför en hypotetisk fråga.

Samtidigt vill jag påminna om kommissionens meddelande om den långsiktiga strategin där man har åtta olika scenarier för EU. Där kommer man fram till att det scenario som handlar om att nå netto noll 2050 har mycket stora positiva bieffekter för EU i form av bättre hälsa och en långsiktigt stärkt position för EU:s ekonomi. Den analysen finns alltså.

Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket för svaret! Jag förstår att det är svårt att komma in på exakt vad det ska vara för olika typer av verktyg i detta skede. Det skulle vara lite intressant att se när man kommer in i ett sådant skede och när denna diskussion kommer att finnas. Det vore intressant att få en tidshorisont på detta.

Jag vill göra ett medskick. Ibland finns det lite olika spår i hur man tror att lösningen på frågorna ska tas fram. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi hela tiden poängterar att det handlar om investeringar i grön teknik och bioekonomi. Långsiktiga spelregler för den typen av investeringar är helt avgörande för att vi ska kunna nå fram. Vi kan konstatera att de som gör detta och som gör det i tid kommer att vara stora vinnare både miljömässigt och ekonomiskt.

Anf. 14 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag tänkte anmäla avvikande meningar när det gäller detta.

Vi instämmer i beskrivningen av kärnkraft; vi tycker att det vore positivt om Sverige stöttade de andra länder som också vill använda kärnkraft som en del i energimixen och som ser behovet av det. Även om vi inte kräver att andra länder ska använda kärnkraft är det bra om diskussionen kommer upp.

Vi har också en synpunkt gällande skrivningen att det bara är genom att gå före som EU kan behålla sin internationella ledarroll och driva på genomförandet av Parisavtalet. Jag tycker att det är rimligt att man också för in att detta kan kombineras med tillväxt och god ekonomisk utveckling. EU i dag är ju inget gott exempel; EU har låg tillväxt och en ekonomi som går trögt. Det är inget bra exempel för den övriga världen om detta fortsätter eller blir ännu sämre.

Nu uppfattade jag det som – men det var lite otydligt där – att regeringen kan tänka sig att stryka skrivningen: ”Regeringens linje är dock att EU:s budget på området inte ska utökas.” Vi tycker att det skulle försämra ståndpunkten.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det bara gällde orden ”på området”, så att det är tydligt att det handlar om att det är budgeten i sin helhet som inte ska utökas.

Anf. 16 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jaha. Vi skulle önska en mer tydlig skrivning rörande budgetrestriktivitet och att det är viktigt att inga nya åtgärder som bidrar till ökad budget genomförs. I så fall måste annat minska.

Det ska vara tydligt, för vi vet ju att de flesta länder driver på för ökad budget. Det är väldigt viktigt att Sverige står upp för budgetrestriktiveten och att den ändå är överordnad. Detta vill vi ha in.

2019/20:3
27 september

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag förstod faktiskt inte riktigt hur den avvikande meningen på den sista punkten skiljer sig från regeringens ståndpunkt. Du får gärna tydliggöra det. Jag tyckte att det lät som precis samma sak: att budgeten totalt sett inte får öka. Det innebär ju att andra saker får stå tillbaka om man satsar på det här området.

Anf. 18 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ja, vi skulle till exempel vilja att man inte börjar nämna nya fonder i det här läget utan att man helt enkelt påpekar att nya åtgärder i det här läget inte får öka på EU:s budget, inte heller på området.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det blev inte tydligare för mig, men det kanske bara är jag. Jag får fundera lite.

Anf. 20 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag fortsätter just på den linjen bara för att få klarhet i statsrådets position när det gäller hur man vill ändra den överenskommelse som förelåg i MJU. Det är kanske en lite ovanlig ordning att statsrådet ändrar position från det hon läste upp. Som jag tolkade det var det bärande ordet där ”kostnadsdrivande”. Det innebär nödvändigtvis inte detsamma som storleken på själva budgeten. Jag tror att det är rätt stor uppslutning rent generellt bakom att klimatområdet är ett sådant ställe som man vill satsa på.

Jag undrar om vi kan få ett förtydligande av hur regeringens linje skiljer sig från den som presenterades i MJU beträffande frågan om ”kostnadsdrivande”.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, Martin Kinnunen, det kanske är jag som inte hänger med. Men jag ser inte heller det där med nya fonder i texten. Det står ”kan fondlösningar”. Jag utgår från att det gäller olika typer av redan existerande verktyg och möjligen även det som statsrådet påpekade om nya mekanismer. Men jag ser inte något om nya fonder i texten.

Det är möjligt att statsrådet kan förtydliga detta eller bättre än jag kan förstå vad som är skillnaden, men jag ser fortfarande inte skillnaden mellan regeringens linje och det som du sa i den här delen.

Anf. 22 MARTIN KINNUNEN (SD):

Vi kan göra det enkelt. Vi kan stryka allting efter följande: ”Det är viktigt att omställning sker på ett sätt som skapar så stora fördelar som möjligt för alla EU:s medborgare i ekonomin.” Sedan kan det vara punkt, och man kan stryka det som kommer efteråt till det understrukna ”utökas”.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:
Kan vi få det en gång till så att vi får det rätt i protokollet?

Anf. 24 MARTIN KINNUNEN (SD):
Sedan kan man stryka fram till ”EU:s budget på området inte utökas”.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:
Ni vill alltså stryka hela tillägget?

Anf. 26 MARTIN KINNUNEN (SD):
Den första meningen vill vi ha kvar, och sedan kan det börja igen med: ”Regeringen föreslår att Sverige ska verka för att” Allt däremellan föreslår vi stryks.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:
Okej, så det gäller tillägget plus meningen ovanför tillägget? Då är i alla fall jag med på vad som avses.

Anf. 28 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):
Fru ordförande! Jag börjar med att svara på Centerpartiets fråga om hur man kommer att gå vidare med att identifiera hur man kan tillgodose önskemålen från de länder som har lägre bnp och som efterfrågar någon form av Just Transition Fund.

Det är någonting som helt enkelt kommer att ske löpande nu. Vi ser hur kommissionens tilltänkta ordförande har föreslagit många saker i sitt föreslagna arbetsprogram. Programmet handlar bland annat om att göra delar av Europeiska investeringsbanken till en klimatbank. Det talas också om en grön deal. Det finns mycket där som givetvis måste konkretiseras, så det här blir någonting som vi fortlöpande kommer att få diskutera. Det gäller inte minst inom ramen för MFF. Jag instämmer i att det är klart att innovation är en viktig del i detta.

Jag noterar avvikande mening från SD.

Moderaterna ställde en fråga om ”kostnadsdrivande”. Jag tittar nu på mina tjänstemän som var med i MJU i går, och det är ingen som känner igen att ordet kostnadsdrivande var en central del i diskussionerna där. Självt var jag på väg hem från New York och klimatmötet där, så jag var alltså inte med. Vi kan dock inte riktigt påminna oss om att det finns en sådan diskussion, och därför var detta inte heller med i den uppdaterade ståndpunkten.

Anf. 29 ILONA SZATMARI WALDAU (V):
Jag har inte fler frågor. Jag tackar för de svar som jag har fått av statsrådet och de förtydliganden som varit. Jag vill ändå anmäla avvikande mening.

Vänsterpartiet menar att regeringen ska driva på för nettonollutsläpp till 2040. Vi menar att regeringen ska verka för att även den ekonomiska ojämlikheten ska finnas med i strategin kopplad till rättvis omställning och att regeringen ska verka för att produktionsansvaret ska finnas med i strategin inom det område som handlar om cirkulär ekonomi. Det är de tre

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, Ilona Szatmari Waldau. Det var detta om ojämlikhet och det sociala, som du har påtalat förut, en om 2040 och en om vad?

Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ursäkta, ordföranden! Nu hörde jag inte vad ordföranden sa.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Förlåt! Du talade om tre avvikande meningar. Jag uppfattade en om kopplingen till den sociala ojämlikheten, en om själva målet till 2040 och sedan en tredje om vad?

Anf. 33 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Om produktionsansvaret inom cirkulär ekonomi. Den var inte med i den avvikande meningen i utskottet.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Då är jag med.

Anf. 35 PÅL JONSON (M):

Jag tror att jag och ordföranden rätt ut det angående regeringens linje. Om andemeningen i den överenskommelse som fanns i MJU även speglas i regeringens position har vi inte något behov av en avvikande mening i den här frågan. Jag tolkar det som att det var en redaktionell förändring och inte innehållsmässig förändring. Är det så? Bra.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Det gällde avsnittet om budgeten och verktyg – precis.

Anf. 37 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag vill bara förtydliga, fru ordförande, att den förändring som vi nu diskuterade är en redaktionell förändring, det vill säga att ta bort orden ”på området”.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Det är dags att summera. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en likalydande avvikande mening från Sverigedemokraterna, Moderaterna och KD avseende kärnkraften. Det finns två ytterligare avvikande meningar från SD respektive V, som är oliklydande.

Vi går vidare till nästa punkt på rådsdagordningen, punkt 4, Slutsatser om förberedelserna inför mötet inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, det vill säga COP-mötet.

Anf. 39 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! På miljørådet ska EU anta ett övergripande mandat inför FN:s klimatförhandlingssession COP 25 i december. Mandatet fastställs precis som tidigare år genom rådsslutsatser.

Regeringen kan på rådsmötet ställa sig bakom ett antagande av rådsslutsatserna då de till stor del tillgodoser de svenska prioriteringarna. Sverige har i förhandlingarna om rådsslutsatser bland annat fått gehör för att tydligare integrera en-och-en-halvgradsaspekt i de internationella förhandlingarna och i EU:s genomförande av Parisavtalet. Sverige har också verkat och fått gehör för att EU i sina rådsslutsatser ska uppvisa en hög ambition med fokus på nettonollutsläpp och uppvisa ledarskap i det globala klimatarbetet med tydlig koppling till klimatneutralitet.

Inför förhandlingarna på miljørådet återstår det dock ett par frågor att komma överens om. I dessa diskussioner föreslår regeringen att Sverige ska verka för att följande ståndpunkter beaktas i slutsatserna. För det första vill regeringen att EU under 2020 inte bara uppdaterar sitt åtagande till 2030 utan också höjer det. Sverige bör driva på för att EU:s klimatmål för 2030 skärps till en minskning med minst 55 procent jämfört med 1990 och är i linje med Parisavtalets en-och-en-halvgradsmål. För det andra anser regeringen också att EU ska driva på för att alla parter ska ha en gemensam tidsram i linje med Parisavtalets femåriga ambitionscykel med den så kallade globala översynen som ska äga rum vart femte år från 2023.

Anf. 40 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Tack för föredragningen!

Vi hade en liten diskussion om detta även i går i MJU. En sak som nämndes kort var just positionsförflyttningen med skarpare skrivning. Har man sett vad det kan få för konsekvenser för till exempel de svenska gröna näringarna kring skogsbruk och jordbruk? Kommer de att kunna påverkas? Vi har haft ganska hårda bataljer om LULUCF i höst till exempel. Har ni sett om de på något vis påverkas av detta?

Anf. 41 PÅL JONSON (M):

Jag har en fråga ungefär i linje med det Kjell-Arne Ottosson påpekade om vilken konsekvensanalys som ligger bakom. Vi känner naturligtvis till att regeringen i sin klimatskrivelse under 2017–2018 redan aviserade detta, och vi stöder det. Men vi skulle vilja veta vilka konsekvensanalyser som ligger bakom. Vi skulle även vilja ha en form av värdering av förutsättningarna för att få genomslag för ståndpunkten.

Jag konstaterar när jag tittar i samtalsuppteckningarna från det informella miljöministermöte som ägde rum den 11–12 juli att kommissionen varnade lite grann för att man bara höjer ambitionen. Man behöver också fokusera på och implementera de nivåer som har fattats. Det gäller lite grann värderingen av vilken strategi regeringen har med detta.

Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Tack för frågorna!

Kjell-Arne Ottosson undrar om konsekvenser för skogsbruket. Det handlar om minskningar av utsläppen. Enligt Naturvårdsverket är det inte någonting som berör LULUCF-sektorn, utan det handlar om hur vi ska

minska utsläppen och i vilken takt vi ska minska dem. När det gäller hur detta slår på de svenska utsläppsmålen är minus 55 procent på EU-nivå, enligt den ansvarsfördelning som finns med hänsyn tagen till kostnadseffektiviteten, i linje med de svenska målen, enligt våra preliminära beräkningar. Om man tar in kostnadseffektivitetsvariabeln i detta skulle vi landa på minus 50 procent, och om vi också har de kompletterande åtgärderna för svensk del på minus 59 procent, om vi så att säga gör allting inhemskt.

Det är väl i linje med de svenska målen. Vi hoppas såklart att EU ska kunna höja sina mål och visa vägen för resten av världen. Det är otroligt viktigt att vi har ett ambitiöst åtagande inför COP-mötet. Vi behöver också visa att vi lever upp till Parisavtalet och verkligen höjer ambitionerna.

Anf. 43 MARTIN KINNUNEN (SD):

Sverigedemokraterna vill anmäla en avvikande mening. Vi tycker inte att man ska verka för att förändra målen på så kort sikt. Konsekvensanalyserna är bristande, och marginalerna är ganska små i regeringens bedömning rörande effekten på de svenska målen. Det handlar bara om någon procentenhet ifrån ungefär. Det är svårt att veta hur förhandlingarna på EU-nivå rörande en eventuell bördefördelning skulle fungera. Vi tycker att oklarheterna är för stora för att stödja en sådan ökning av minskningsmålet i det här läget. Vi avviker från det.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Slutsatser om det åttonde miljöhandlingsprogrammet.

Anf. 45 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Rådet föreslås att anta slutsatser om ett åttonde miljöhandlingsprogram för EU. Slutsatserna uppmanar kommissionen att föreslå ett nytt miljöhandlingsprogram för EU i god tid innan det nuvarande programmet löper ut i slutet av 2020.

I slutsatserna framhåller rådet att den långsiktiga visionen och de övergripande prioriteringarna i det sjunde miljöhandlingsprogrammet fortfarande är relevanta. Fokus för prioriterade åtgärder ska vara att leverera konkreta resultat till 2030 så att handlingsprogrammet tydligt kopplas till målen i Agenda 2030. Mätbara mål och tydliga resultatbaserade indikatorer föreslås för att bättre kunna utvärdera genomförandet.

Efter diskussionen i MJU i går har regeringen förtydligat sin föreslagna ståndpunkt i fråga om att prioriteringar och mål ska vara mätbara. Regeringen kan ställa sig bakom de föreslagna rådsslutsatserna. Det är positivt att slutsatserna betonar att miljöhandlingsprogrammet ska ha en hög ambitionsnivå med konkreta och mätbara prioriteringar och mål. Regeringen välkomnar också den tydliga kopplingen i rådsslutsatserna mellan miljöhandlingsprogrammet och genomförandet av målen i Agenda 2030, Parisavtalets mål och IPBES rapport om biologisk mångfald.

Regeringen har i förhandlingarna vunnit gehör för att tydligare betona sambandet mellan hälsa och kemikalier, vikten av giftfria

materialkretslopp och minskad exponering för särskilt farliga ämnen. Regeringen har tillsammans med flera andra medlemsstater drivit på för att i rådsslutsatserna uppmana kommissionen att leverera på utestående åtaganden från det sjunde miljöhandlingsprogrammet före programperiodens slut och däribland att presentera en strategi för en giftfri miljö.

Anf. 46 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket, statsrådet, för genomgången. Det är ytterligare ett område som berör miljöområdet och som på olika sätt är oerhört viktigt och väsentligt för att vi ska komma på rätt väg.

Unionens medlemsstater ser väldigt olika ut och har olika förutsättningar för sitt miljövarsarbete. Hur arbetet utformas och går till är i allra högsta grad frågor som berör människor i deras vardag. Det jag funderar på är hur man lyckas få de delarna förankrade lokalt och regionalt och så att de tar hänsyn till olika länders sätt att arbeta.

Jag satt tidigare i arbetsmarknadsutskottet. Vi har hela tiden fått försvara den svenska modellen. Vi har ett annat sätt att reglera arbetsmarknaden. Det gäller även på miljövarsområdet. Där har Sverige ett lite annat sätt att jobba jämfört med många andra länder.

Hur säkerställer man att man tar till vara medlemsstaters sätt att arbeta så att det inte blir i konflikt med medlemsstaters sätt att lösa den här typen av frågor utan att man använder det som en styrka i stället för i konflikt?

Anf. 47 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Tack, Annika Qarlsson, för frågan!

Utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet visar att det verkligen har bidragit till en effektivare miljöpolitik och genomförande på medlemsstatsnivå. Det har till exempel bidragit till förbättrad transparens och deltagande av civilsamhället i utformningen miljöpolitiken. Det har bidragit till att man har en mycket mer gemensam syn i EU på de utmaningar vi står inför på miljö- och klimatområdet. Många av dessa, för att inte säga alla, är gränsöverskridande. Det är någonting där man tydligt ser att de tidigare miljöhandlingsprogrammen har haft ett added value till hur man jobbar på EU-nivå med detta.

Kommissionen har kunnat peka ut konkreta prioriteringar och mål. Samtidigt får man på medlemsstatsnivå arbeta utifrån den nationella politiken för att nå dessa mål. Sammantaget ser vi ett tydligt mervärde med miljöhandlingsprogrammen och vill verka för en fortsättning efter 2020 med tydliga kopplingar till Agenda 2030, Parisavtalet och inte minst de slutsatser som finns om förlust av biologisk mångfald som gjorts av FN:s internationella panel om biologisk mångfald, som presenterade sina väldigt oroväckande resultat i våras.

Anf. 48 ORDFÖRANDE:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om ökad cirkularitet.

Anf. 49 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Miljörådet ska anta rådsslutsatser om cirkulär ekonomi, vilket är en av Finlands prioriterade frågor under ordförandeskapet. Slutsatserna följer på den EU-handlingsplan för cirkulär ekonomi som antogs 2015 vars genomförande kommissionen slutrapporterade om i våras.

Huvudsyftet med dessa slutsatser är att lägga en grund för ett även i fortsättningen ambitiöst arbete med cirkulär ekonomi inom EU.

Sverige har i förhandlingarna fått gott gehör för några av regeringens prioriterade frågor. Det gäller exempelvis att vikten av giftfria kretslopp lyfts fram, att rådsslutsatserna efterfrågar en EU-strategi för textil och att slutsatserna inte föregår förhandlingarna om återvinning av vatten.

Regeringen välkomnar även att rådsslutsatserna uppmanar kommissionen att presentera ett förslag om ett långsiktigt strategiskt ramverk för cirkulär ekonomi samt en ny handlingsplan. Regeringen kan därför ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 50 ANNIKA QARLSSON (C):

Isabella Lövin nämnde textilier, och det är bra att detta kommer in. Jag vet också att det finns en översyn under mandatperioden vad gäller engångsartiklar i plast och avfallsdirektivet. Finns det några planer på ambitionshöjningar i dessa delar, eller är det för tidigt att svara på detta nu?

Anf. 51 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack, Annika Qarlsson, för frågan!

När det gäller textilier ser vi att det är en verksamhet med väldigt stor negativ miljöpåverkan vid både produktion och konsumtion. Det går åt stora mängder vatten, energi och kemikalier vid produktionen av textilier. Detta är ett område där det relativt sett har gjorts väldigt lite, så det finns stor potential till förbättringar. Därför ligger vi på när det handlar om detta område.

När det gäller plast har arbetet redan satts igång i och med EU:s förra handlingsplan för cirkulär ekonomi. Det finns också med i dessa slutsatser – i enlighet med den handlingsplan som EU-kommissionen har tagit fram finns en plaststrategi samt det direktiv om engångsplast som har förhandlats fram. Det finns naturligtvis en fortsättning i denna strategi.

Rådsslutsatserna påverkar inte genomförandet av de pågående förhandlingarna eller genomförandet av sådant som redan är beslutat, såsom avfallsdirektivet och direktivet om engångsplast.

Anf. 52 ORDFÖRANDE:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 53 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag har ingenting särskilt att informera om, såvida det inte finns frågor.

Anf. 54 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Den riktiga debatten – om vi ska kalla den så – om det jag ska fråga lär komma senare, när vi får nytt besök. Det gäller punkten om taxonomi, som har fått en mycket märklig hantering för att säga det mildt.

Här finns ärenden som till exempel berör miljö- och jordbruksområdet ganska rejält. Miljö- och jordbruksutskottet har dock inte blivit informerat om detta, utan det har helt och hållet legat på finanssidan. Även näringsdelen blir starkt påverkad av det här.

Varför har inte de facknämnder som faktiskt handhar dessa områden, som blir drabbade, blivit informerade?

Anf. 55 ORDFÖRANDE:

Jag instämmer i att det finns saker att säga om denna hantering. Dock vill jag påpeka att även riksdagen har ett ansvar för att se till att berörda utskott får information. Alla i våra utskott har ett ansvar för att se till att hantera det om vi ser att det är fler utskott som berörs. Därmed vill jag inte frånta regeringen ansvaret för att det ska finnas tydliga mandat för detta.

Jag tror att synpunkten är framförd och att vi kan återkomma till denna fråga under nästa punkt. Känns det okej, Kjell-Arne? Jag tror inte att det finns så mycket för statsrådet att säga.

Anf. 56 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Det är okej.

Anf. 57 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag kan bara beklaga. Det är klart att detta är en viktig fråga, och jag håller med om att flera utskott bör involveras i den här frågan. Men jag kan också konstatera att regeringen har informerat riksdagen med ett Fakta-PM. I övrigt har jag inget att tillägga.

Anf. 58 PÅL JONSON (M):

Jag går in lite mer specifikt på dagordningspunkten. Det står att Tyskland vill lyfta upp taxonomifrågan. Har regeringen någon förväntan om vad Tyskland kommer att framföra på detta möte, och kommer regeringen att behöva en position i frågan?

Anf. 59 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Statssekreterare Holm kommer att berätta för EU-nämnden. Han har kanske bättre svar på den frågan.

Anf. 60 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för den information vi har fått om övriga frågor. Med det tackar vi också statsrådet för i dag.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Ulf Holm med medarbetare välkomna hit. Det blev ett lite hastigare återseende än vi kanske förväntade oss.

Anf. 62 Statssekreterare ULF HOLM:

Jag tackar ordföranden och ledamöterna för möjligheten att komma hit.

Jag var ju i EU-nämnden i onsdags. Det visade sig då att det har blivit fel, och jag måste börja med att beklaga den omgång i form av samråd som skedde i onsdags, som Regeringskansliet var orsaken till.

Jag tänkte att vi först skulle förklara processen och sedan hur regeringen avser att hantera det som faktiskt sas här i nämnden i onsdags.

Jag lämnar först ordet till kanslirådet Daniel Svensson från Statsrådsberedningen, som kommer att redogöra för själva processen.

Anf. 63 Kanslirådet DANIEL SVENSSON:

Samrådsskyldigheten i EU-nämnden är ju i enlighet med riksdagsordningen knuten till de punkter som behandlats i ministerrådet. Själva hanteringen av dessa A-punkter på rådets dagordning följer det cirkulär som har tagits fram i samråd med riksdagen.

Som EU-nämndens ledamöter väl känner till sänder Regeringskansliet varje vecka en lista med troliga A-punkter. Denna lista utgår från de punkter som EU-ordförandeskapet har satt upp på Corepers ettpunktlista på det Corepermöte som äger rum innevarande vecka. Ettpunkter är motsvarigheten till A-punkter på rådet, fast på Coreper.

Den tidigare ordningen, som några av er kanske känner igen och som handlade om att samråda om de faktiska A-punktlistorna för varje rådsmöte, ändrades år 2008 eftersom det var uppenbart att samråd med EU-nämnden inte skulle hinnas med tidsmässigt innan A-punktlistan skulle antas av rådet.

De ettpunkter på Coreperdagordningen som är markerade som Coreperbeslut – det vill säga sådana som inte ska gå upp till rådet för beslut eller behandling – tar vi bort från den lista med troliga A-punkter som går till EU-nämnden. Om dessa punkter saknar en markering kan det hända att det missas att ta bort dem från den lista med troliga A-punkter som går till EU-nämnden. Det var det som hände i detta fall, vilket är väldigt beklagligt.

Anf. 64 Statssekreterare ULF HOLM:

Jag går vidare till frågan om hur vi ska hantera utfallet av onsdagens diskussion här i nämnden.

Eftersom punkten inte fanns på konkurrenskraftsrådets dagordning var det inte heller aktuellt att lämna någon kommentar vid rådets möte. För fortsättningen av själva sakfrågan om taxonomiförordningen tar vi med oss det sakliga innehållet av utfallet av diskussionen i onsdags. Vi kommer

att be vår EU-ambassadör Lars Danielsson att översända ett brev till det finländska ordförandeskapet som avspeglar denna diskussion.

Vad gäller fortsättningen av processen kommer nu trilogförhandlingarna att inledas. Ett första attachémöte är inplanerat den 8 oktober, men något trilogmöte är ännu inte bokad. Vi planerar också in en informationsträff alternativt en överläggning med finansutskottet.

Jag kan nämna att vi i denna sakfråga har haft överläggningar med just finansutskottet, den 19 juni 2018, och sedan lämnat ytterligare information den 13 november 2018. En faktapromemoria överlämnades också till finansutskottet den 26 juni förra året.

Jag beklagar än en gång missödet att det blev fel i Regeringskansliets hantering, vilket ledde till diskussionen i onsdags.

Anf. 65 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Tack för informationen!

Jag vill bara framhålla att den kritik jag lyfte upp på mötet i onsdags om hanteringen av detta fortfarande gäller. Det har visat sig att allt verkligen inte var som det skulle.

När det gäller överläggningen är en av orsakerna till detta just att det är finanserna som handhar det, trots att det är till exempel miljö- och jordbruksutskottets eller näringsutskottets område som ärendet faktiskt berör. Även om det är i finansutskottet som överläggningen sker hade det varit väldigt bra om det hade gått ut någon form av information till berörda utskott, inte minst med tanke på hur ärendet har hanterats hittills.

Det var en minst sagt intensiv onsdag när vi såg att detta kom bland A-punkterna – vi fick lägga alla andra åtaganden åt sidan för att jobba med detta.

Den information som vi har fått från till exempel skogsnäringarna är väldigt tydlig. Det står att kommissionens förslag till förordning, som ministerrådet nu behandlar, i stora delar är bra, men att det i förarbetena till de delegerade akterna framkommer att kommissionen är på väg att föreslå nya kriterier för vad som anses vara hållbart skogsbruk och att det är möjligt att de föreslår liknande förändringar inom andra branscher.

Vidare står att nuvarande förslag kommer att innebära att det svenska familjeskogsbruket, som är ett av världens mest hållbara, kommer att klassificeras som icke hållbart samt att vi kommer att få olika kriterier – de som föreslås här skiljer sig från till exempel kriterierna i hållbarhetsdirektivet.

Det är alltså väldigt tydligt från skogsorganisationer att detta kommer att beröra det svenska skogsbruket i djupet. Det är en oerhört viktig fråga. Därför måste fackutskotten få vara med och verkligen få informationen, så att vi kan framföra våra synpunkter när dessa frågor väl ska behandlas.

Anf. 66 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket för återrapporten!

Det är ju ett jättebekymmer med processen, både i detta ärende och i andra frågor. Det är en större fråga än enbart detta fall, och man måste fundera på hur man gör.

Jag upplever det som ett bekymmer att en del saker som ändå har rätt stor politisk tyngd inte kommer upp där utskotten och EU-nämnden får chansen att vara med och säga sitt. Jag är ny här, men jag förstår att flera

vittnar om att det sker en förskjutning i var de politiska diskussionerna förs. Där det tidigare fördes opolitiska diskussioner blir det alltmer politiskt.

Det är ett ansvar för regeringen att fundera på hur man ska se till att säkerställa att man inte får gå till rakning till EU-nämnden på fredag förmiddag, utan att man faktiskt har gjort det i god ton och att vi är överens när man går ut och sätter sig i dessa möten.

Jag känner att processen är en större fråga än enbart detta ärende.

Det som jag framförde på telefonmötet i onsdags kvarstår fortfarande. Vi är flera som känner en oro för att Sverige behöver markera tydligt att vi inte accepterar att det blir dubbla system här och att kriterierna inte får gå längre.

Jag skulle gärna vilja ha en ytterligare försäkran från statssekreteraren när det gäller hur vi gör medskicken tydliga i det fortsatta arbetet. Det var inte uppe på det här mötet, men är det i brevet till ordförandeskapet vi gör det? Blir det tillräckligt tydligt, och i så fall på vilket sätt? Beskriv gärna det för mig så att jag förstår det.

Anf. 67 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag vill bara påminna statssekreteraren om den informationsplikt som stipuleras i riksdagsordningens kapitel 9. Den är rätt så långtgående i hur regeringen ska hålla riksdagen informerad om det pågående EU-arbetet. Här uppfattar jag att det faktiskt tyvärr har brustit, och det tycker jag är beklagligt.

Det jag ville ta fasta på är när detta uppdagades. Som jag tolkade det var kontentan från det telefonmöte som vi hade – och som jag tyckte brast en del i form, för det var väldigt rörigt – att det handlade om två punkter. Dels var det brevet som ska skickas till ordförandeskapet, dels var det att statssekreteraren framförde att man skulle sondera förutsättningarna för att plocka bort den här frågan från dagordningen.

Jag skulle vilja ha en redogörelse för hur detta utfördes, det vill säga: Hur gick regeringen till väga efter EU-nämndens möte, och när uppdagades det att detta inte var en A-punkt? Jag undrar också om regeringen avser att vidta några andra åtgärder för att se till att den här situationen inte uppstår igen.

Anf. 68 TINA ACKETOFT (L):

Jag ska inte förlänga den här debatten mer än med att säga att jag instämmer i de frågor som Annika Qarlssoon och Pål Jonson just har lyft upp.

Taxonomi är en väldigt viktig fråga såklart, och det var ett förvirrat möte vi hade i onsdags. Men frågan är mycket större än så. Jag tycker att vi har en utmärkt statssekreterare framför oss som i högsta grad kan både EU-processen och riksdags- och regeringsfrågor, så jag ser fram emot svaret.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Som flera har sagt har vi verkligen en stor fråga framför oss att hantera på något sätt när rådet inom sig frångår sin tidigare arbetsordning och tar saker i Coreper i stället för på ministernivå. Vi måste bli överens om framöver hur vi ska hantera det. Dessutom kommer KU under nästa år att

granska den frågan explicit när det gäller fallet med den digitala upphovsrätten, men vi behöver kanske hantera det innan dess.

Egentligen fick vi i det här fallet onödig information enligt den praxis vi har haft – man skulle kunna uttrycka det så – om man bortser från själva innehållet. Men innehållet som sådant i besluten inom rådet, det vill säga mandatgivningen, har tidigare varit på rådet. Enligt det hade vi fått upp det, men eftersom det gått över till Coreper har vi *inte* fått det i några fall tidigare. Och enligt denna praxis skulle vi inte heller ha fått det här ärendet i onsdags.

Vi har fått tycka till en gång till, vilket väl i sig är bra, men det är olyckligt när vi får fel information.

Anf. 70 Statssekreterare ULF HOLM:

Ordförande! Tack för försöken att bringa klarhet i den här lite komplicerade historien!

Jag vill först påpeka i sak att huvudärenden i ärenden ska behandlas av utskotten. Vi har varit i finansutskottet och lämnat en faktapromemoria. Vi har varit där två gånger och ska förmodligen dit längre fram också för att diskutera sakinnehållet.

Sakinnehållet är ett lagförslag om en mer hållbar finansmarknad för att kunna bidra till att finansiera omställningen till en mer hållbar ekonomi. Då krävs det gemensamma definitioner. Riksdagen har bestämt att det ligger i finansutskottet, och det är där frågan ska hanteras. Vi tycker nog att vi har följt den ordning som finns. Det ligger också på Regeringskansliet, och det är Finansdepartementets finansmarknadsavdelning som hanterar frågan enligt de gängse principer som finns.

Sedan finns det alltid, och det är min erfarenhet också, ett informationsbehov mellan fler utskott precis som det på Regeringskansliet behövs information mellan fler departement än just Finansdepartementet. Det är den saken som vi nu måste se över en gång till för att ta reda på om det fungerar enligt praxis eller om man kan förbättra den praxis som finns. Men det tror jag inte att vi kan lösa på sittande möte, utan jag föreslår att vi tar den frågan vidare mellan EU-nämndens kansli och oss på Regeringskansliet för att försöka täppa till de eventuella brister som finns så att detta inte ska kunna hända igen.

När det gäller själva sakfrågan gör vi nu så – eftersom det inte blev en A-punktlista på konkurrensrådets möte – att vår EU-ambassadör i Bryssel Lars Danielsson skickar ett brev till ordförandeskapet och det attachémöte och de triloförhandlingar som nu kommer att ske under hösten så att alla medlemsstater kommer att få ta del av de synpunkter som kom fram och den diskussion som vi hade i onsdags.

Regeringen tycker att det är ett bra medskick att verkligen lyfta fram den frågan på EU-nivå eftersom den är så pass speciell och så pass viktig för svensk del. I sak har regeringen alltså ingen annan åsikt än EU-nämnden i den frågan. Jag hoppas att vi kan ta hand om den vidare.

Jag hoppas slutligen också att vi ska kunna ta tillbaka den här diskussionen till finansutskottet för att förklara situationen där. När detta sker vågar jag inte svara på just nu.

Har vi någonting mer i processen som bör lyftas fram, Daniel?

Anf. 71 Kanslirådet DANIEL SVENSSON:

Kort kan man säga att misstaget uppdagades under onsdag kväll, och vi tar hand om utfallet på det sätt som statssekreteraren har redogjort för.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi vill ju också gärna se där brevet som ska skickas sedan. Statssekreteraren sa vart brevet ska gå, nämligen till ordförandeskapet, men gör det gärna en gång till – förtydliga gärna det!

Anf. 73 Statssekreterare ULF HOLM:

Ordförande! Vi kommer att skicka ett brev, och det kommer att gå från vår EU-ambassadör Lars Danielsson till det finländska ordförandeskapet, och det kommer sedan att tas upp på det attachémöte som kommer att äga rum den 8 oktober. Sedan kommer det även att vara trilogförhandlingar längre fram.

Precis som jag nämnde i onsdags är vår uppfattning att det här brevet bör gå till alla medlemsstater och inte bara till ordförandeskapet. Exakt hur detta ska gå till måste jag be att få återkomma om. Men ni kommer att få en kopia på brevet så fort det har kommit iväg från Lars Danielsson.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Tack för svaret, statssekreteraren!

Anf. 75 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Jag har full förståelse för att det här behandlas i Finansén. Det är inga problem. Men det är väl så att vi är lite utskottsnördar, kanske, och då är det en fara att en sådan här fråga går under radarn i Finansén. De ser alltså inte vissa bekymmer som det kan föra med sig i och med att de inte har den kunskapen. Det är just därför det, i sådana fall, är jätteviktigt att, om det går, få ut någon sorts information till berörda utskott.

Nu vet vi att det här är ett väldigt känsligt ärende, och därför kommer det verkligen att följas. Men även när det i framtiden kommer sådana känsliga ärenden som faktiskt berör jättemånga är det bra om det går att få någon form av information om att det här finns, på ett tydligare sätt – om det *går* att förtydliga.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Det är någonting som vi alla får ta med oss i respektive utskott. EU-nämndens kansli ser ju inte det här förrän det kommer hit, utan det är just när man förankrar ärenden som både regering och riksdag får ta på sig att försöka tänka strategiskt så att alla berörda verkligen kommer in i processen. Men det är uppenbart att det behöver bli bättre.

Anf. 77 PÅL JONSON (M):

Det finns ett bredare problem med A-punkter och de skriftliga förfarandena, och det ska vi diskutera vid mötet direkt efteråt. Men det här belyser återigen en arbetsform som jag inte tycker är helt tillfyllest, men just den ska jag inte belasta regeringen för.

Uppenbarligen blev det fel nu, och jag vill bara ha glasklart för mig när detta uppdagades. Vidtog Ulf Holm de åtgärder som vi kom överens om?

Kontaktade ni de andra medlemsstaterna inom EU, eller uppdagades det innan att detta inte var en A-punkt? Jag frågar bara så att detta blir glasklart.

När det gäller tolkningen av informationsplikten vill jag se om vi har samma bild kring detta. Som jag tolkar det står det att regeringen ska informera riksdagen om frågor med större konsekvenser och så vidare. För att undvika det som Kjell-Arne Ottosson sa om att vi är utskottsördar tror jag att det kan vara bra för regeringen att man ”alerterar” ur ett bredare perspektiv även om frågan kanske omedelbart hanteras av finansutskottet men att riksdagen som helhet är medveten om de implikationer som fattas kopplat till det här fallet med taxonomin.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag vill säga att jag inte uppfattade att vi på onsdagens möte tog beslut om att regeringen skulle verka för att lyfta bort det här från dagordningen utan tvärtom. Det skulle strida mot vår huvudsakliga ingång att vi vill ha de här besluten på ministerrådsmöten. Jag kommer ihåg att jag sa det, och jag uppfattade det som att nämnden anslöt sig till det.

Anf. 79 Statssekreterare ULF HOLM:

Ordförande! Mycket av det här rör riksdagens interna arbete, och jag avhåller mig från att ge synpunkter på det. Jag ska dock nämna att regeringen skickade ett Fakta-PM som behandlades av finansutskottet. Sådana går ut till hela riksdagen också. Detta var i juni förra året. Det har också varit uppe två gånger i ansvarigt utskott.

När uppdagades felet? Ja, det var ju när vi grävde vidare i frågan under tidig kväll i onsdags. Då upptäckte vi ganska snart att det blivit ett misstag. Vi hann aldrig kontakta alla medlemsstater och skicka brev till dem, utan vi upptäckte felet själva på onsdagskvällen. Då gick vi inte vidare med den frågan. Däremot tog vi fram ett utkast till ett brev, för det hade vi lovat att vi skulle göra. Det håller vi fast vid.

Jag uppfattade inte heller att riksdagens EU-nämnd begärde att frågan skulle lyftas bort, utan det var just brevets innehåll som var det viktiga i det läget.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Ja, eller bilaga – men det var ju den ni inte kunde gå vidare med då på onsdagskvällen.

Anf. 81 PYRY NIEMI (S):

Fru ordförande! Den här incidenten kanske ändå belyser en viktig fråga. Misstag händer, så är det. A-punktlistan är många gånger väldigt omfattande – det känner vi alla till. Det har den alltid varit, så det är ingenting nytt. Det känner också Ulf Holm till som har varit i EU-nämnden.

Det kanske är läge för en liten nystart i de här relationerna, tänker jag. Man kan sätta sig ned och kvalitetssäkra processerna ur riksdagens perspektiv – vi har haft den frågan uppe ofta oavsett oppositions- eller majoritetsförfaranden – där vi vet att det är lite olika förhållningssätt i utskotten när det gäller hur man möter upp regeringens presentationer inför

de kommande råden. Det kan också vara en fråga för riksdagsstyrelsen att reflektera över hur vi ska arbeta kring de här processerna för att kvalitetssäkra att frågorna faktiskt landar rätt – eller brett, som Pål var inne på.

Det kan också vara helt i linje med det som talmannen nu har eftersträvat. Han vill ju verkligen att EU-frågorna ska få en ny dimension i Sveriges riksdag, till exempel med den kommande EU-debatten här den 11 november och så vidare.

Bara som ett litet medskick till presidiet vill jag säga att det är ett nytt läge nu, och vi kan väl se det positiva i det här. Frågan har uppdagats, även om det är en incident, och vi kan göra det lite bättre framöver, både från riksdagshåll men naturligtvis också från regeringshåll – kvalitetssäkra, helt enkelt.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Skönt att höra någon som har vaknat på den rätta sidan i dag!

Med detta tackar jag Ulf Holm för återrapporten. Tack för i dag!

Innehållsförteckning

§ 1 Miljö

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	1
Anf. 5 ANNIKA QARLSSON (C).....	2
Anf. 6 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	2
Anf. 7 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	3
Anf. 8 PÅL JONSON (M).....	3
Anf. 9 MARTIN KINNUNEN (SD)	3
Anf. 10 TINA ACKETOFT (L)	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 12 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	4
Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 14 MARTIN KINNUNEN (SD)	6
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 16 MARTIN KINNUNEN (SD)	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 18 MARTIN KINNUNEN (SD)	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 PÅL JONSON (M).....	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 22 MARTIN KINNUNEN (SD)	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 24 MARTIN KINNUNEN (SD)	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 26 MARTIN KINNUNEN (SD)	8
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 28 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	8
Anf. 29 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	8
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	9
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 33 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	9
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 35 PÅL JONSON (M).....	9
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 37 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	9
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 39 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	10
Anf. 40 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	10
Anf. 41 PÅL JONSON (M).....	10

Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	10
Anf. 43 MARTIN KINNUNEN (SD)	11
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 45 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	11
Anf. 46 ANNIKA QARLSSON (C)	12
Anf. 47 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	12
Anf. 48 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 49 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	13
Anf. 50 ANNIKA QARLSSON (C)	13
Anf. 51 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	13
Anf. 52 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 53 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	13
Anf. 54 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	14
Anf. 55 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 56 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	14
Anf. 57 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	14
Anf. 58 PÅL JONSON (M)	14
Anf. 59 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	14
Anf. 60 ORDFÖRANDEN	14

§ 2 Förordning om hållbar finansiering – taxonomi

.....	15
Anf. 61 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 62 Statssekreterare ULF HOLM	15
Anf. 63 Kanslirådet DANIEL SVENSSON	15
Anf. 64 Statssekreterare ULF HOLM	15
Anf. 65 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	16
Anf. 66 ANNIKA QARLSSON (C)	16
Anf. 67 PÅL JONSON (M)	17
Anf. 68 TINA ACKETOFT (L)	17
Anf. 69 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 70 Statssekreterare ULF HOLM	18
Anf. 71 Kanslirådet DANIEL SVENSSON	19
Anf. 72 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 73 Statssekreterare ULF HOLM	19
Anf. 74 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 75 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	19
Anf. 76 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 77 PÅL JONSON (M)	19
Anf. 78 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 79 Statssekreterare ULF HOLM	20
Anf. 80 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 81 PYRY NIEMI (S)	20
Anf. 82 ORDFÖRANDEN	21

2019/20:3
27 september